

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ

Ένα "ξεχασμένο" θέατρο.
(το Ρωμαϊκό Ωδείο)

Έφη Νικολοπούλου , ΒΤΠΠΓ

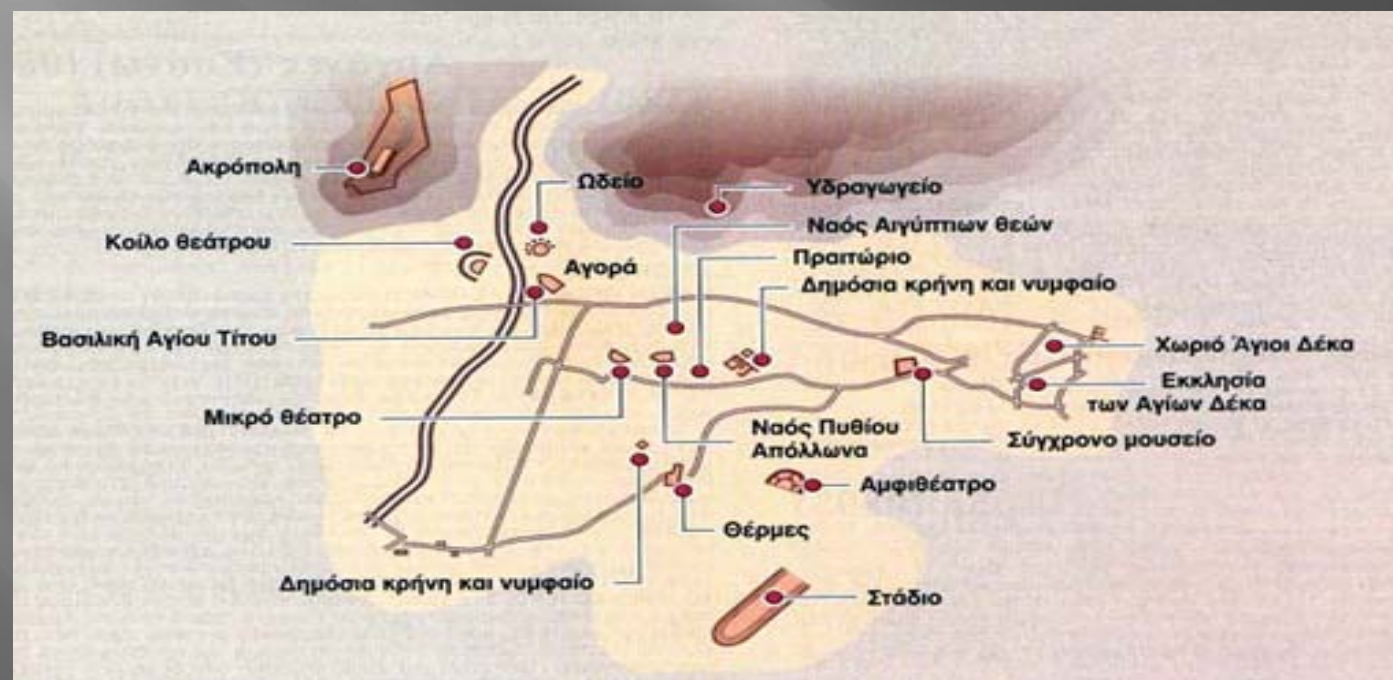
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στο ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Γόρτυνας στη Κρήτη, έχουν εντοπιστεί από τους αρχαιολόγους τέσσερις θεατρικοί χώροι διαφορετικών εποχών.

- Το μεγάλο θέατρο της Γόρτυνας
- Το μικρό θέατρο
- Το αμφιθέατρο
- Το Ρωμαϊκό Ωδείο

Στη εργασία μου θα παρουσιάσω και τους τέσσερις χώρους εστιάζοντας στο Ρωμαϊκό Ωδείο, το οποίο είναι το καλύτερα διατηρημένο και αξιοποιήσιμο.

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΓΟΡΤΥΝΑ

Ο αρχαιολογικός χώρος της Γόρτυνας βρίσκεται 45 χιλιόμετρα νότια του Ηρακλείου. Εκεί έχουν εντοπισθεί τα ερείπια της αρχαίας πόλης της Γόρτυνας. Η ιστορία της ξεκινάει από το 3.000π.Χ., συνεχίζει στη μινωική εποχή, όπου ήταν η σημαντικότερη πόλη της Κρήτης. Συνέχισε να αναπτύσσεται στη δωρική εποχή και στη κλασική αρχαιότητα και έφτασε στη μεγαλύτερή της ακμή στη Ρωμαϊκή εποχή, όπου απετέλεσε μια πολύ σημαντική πόλη της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Καταστράφηκε το 828μ.χ. από τους Άραβες.

Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Σημαντικά μνημεία του αρχαιολογικού χώρου είναι:

- Ο καθεδρικός ναός του Αγίου Τίτου, ένας από τους πρώτους χριστιανικούς ναούς, που τα ερείπια του σώζονται μέχρι σήμερα.
- Το Πραιτόριο, η έδρα του Ρωμαίου κυβερνήτη της Κρήτης.
- Ο ναός του Απόλλωνα
- Ο ναός των Αιγυπτιακών Θεοτήτων
- Η επιγραφή της Γόρτυνας ή κώδικας της Γόρτυνας που θεωρείται το αρχαιότερο και πληρέστερο ελληνικό νομοθέτημα (480-460π.χ.)
- Τα τέσσερα Θεατρικά μνημεία που αναφέραμε στην εισαγωγή και θα αναλύσουμε παρακάτω.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ

Πρόκειται για Ρωμαϊκό Θέατρο μέσα στην αρχαία πόλη. Είναι κατασκευασμένο σε φυσική πλαγιά στους πρόποδες της Ακρόπολης. Το κοίλον του ακολουθεί τις φυσικές πτυχές του εδάφους ενώ το διάζωμα βρίσκεται σε εμφανή θέση. Δεν έχουν αποφασισθεί ακόμη οι αναστηλωτικές εργασίες. Γενικά η κατάστασή του είναι κακή.

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ

Το Ρωμαϊκό Θέατρο βρίσκεται και αυτό μέσα στην αρχαία πόλη. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι ανήκει στο γειτονικό ιερό του Απόλλωνα. Είναι χτισμένο σε επίπεδο έδαφος και όχι σε πλαγιά, από ντόπιο ασβεστόλιθο. Η Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή έχει αναλάβει να αποκαλύψει το μνημείο με εντυπωσιακά αποτελέσματα. Η αναστύλωση του μνημείου δεν έχει γίνει ακόμη συστηματικά και βρίσκεται σε αρχικά στάδια. Η κατάστασή του είναι μέτρια προς κακή.

ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ Ή «ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ»

Το οικοδόμημα αυτό είχε ταυτισθεί λανθασμένα ως αμφιθέατρο εξαιτίας ψευδών πληροφοριών. Το κοίλον του, καλύπτεται σήμερα από ελιές αλλά είναι ορατά κάποια κομμάτια από το σκηνικό οικοδόμημα. Η κατάσταση του είναι τόσο κακή που πολύ δύσκολα θα μπορούσε να αναστυλωθεί. Εξάλλου η ανασκαφική εργασία έχει εγκαταλειφθεί ως απρόσφορη.

ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΩΔΕΙΟ

Είναι το καλύτερα διατηρημένο θεατρικό μνημείο της Γόρτυνας. Ανακατασκευάστηκε επί αυτοκράτορα Τραϊανού το 100μ.Χ.. Πρόκειται για ένα κυκλικό οικοδόμημα που χτίστηκε στα θεμέλια παλαιότερου κτηρίου. Στη βορεινή του πλευρά ενσωματώθηκε ένας αρχαιότερος τοίχος που περιελάμβανε τις πέτρες

αρχαϊκού οικοδομήματος, στις οποίες είχαν χαραχθεί οι επιγραφές με τους περίφημους νόμους της Γόρτυνας. Ο τοίχος αυτός αποτελείται από μεγάλους δόμους, που είχαν μεταφερθεί από κάποιο αρχαιότερο οικοδόμημα. Σήμερα οι επιγραφές αυτές εκτίθενται στο σύγχρονο κτήριο δίπλα στο Ωδείο. Το Ρωμαϊκό Ωδείο είναι το σημαντικότερο αρχαίο Ωδείο στην Κρήτη το οποίο ήταν ουσιαστικά ένα στεγασμένο θέατρο.

Ήταν ένα πολύ σημαντικό σημείο της αρχαίας πόλης όπου οι πολίτες παρακολουθούσαν θεατρικές παραστάσεις. Διατηρούνται σε πολύ καλή κατάσταση, το κοίλον όπου κάθονταν οι θεατές (αποτελείται από πέντε κερκίδες σε καλή κατάσταση), η ημικυκλική ορχήστρα και η σκηνή. Δίπλα υπήρχε η αγορά και ο ναός του Ασκληπιού. Η κατάστασή του είναι μέτρια και οι συστηματικές αναστηλωτικές εργασίες θα μπορούσαν να αποδώσουν πολύ καλά αποτελέσματα και να θέσουν ξανά σε λειτουργία το Ωδείο μετά από αιώνες.

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΤΟΥ ΧΡΗΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟΝ ΔΙΑΖΩΜΑ ΚΓ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

2^ο ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
παραδοσιακής μουσικής & θεάτρου
ΔΗΜΟΥ ΓΟΡΤΥΝΑΣ

ΥΠΟΘΕΤΟΥΜΕ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΓΟΡΤΥΝΑΣ
ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ Η ΠΙΟ ΒΑΣΕΙΣ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΕΜΑΣ

7-15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2013
Στον Αρχαιολογικό Χώρο Γόρτυνας/Αρχαία Αγορά
Ώρα έναρξης 20:00 ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Το μεγάλο θέατρο της Γόρτυνας παρά την κακή του κατάσταση συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της τοπικής κοινωνίας. Στον ανοικτό του χώρο ήδη έχουν οργανωθεί πολιτιστικά δρώμενα, όπως το δεύτερο μαθητικό φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής και θεάτρου του δήμου Γόρτυνας, σε συνεργασία με το "ΔΙΑΖΩΜΑ" και αρμόδιους φορείς.

Επίσης, οι μαθητές του Πειραματικού Γενικού Λυκείου Ηρακλείου έχουν υιοθετήσει το μνημείο από το 2011. Παράλληλα γίνονται συστηματικές ανασκαφικές εργασίες με μεγάλη επιτυχία.

Το περίεργο όμως είναι ότι δεν υπάρχει το ίδιο ενδιαφέρον για το Ρωμαϊκό Ωδείο, παρόλη την καλή του κατάσταση. Δεν πρόκειται για αδιαφορία αλλά οι λόγοι είναι πρακτικοί. Είναι ένα σημαντικό αρχαιολογικό μνημείο με μεγάλη επισκεψιμότητα τουριστών σε συνδυασμό με τις επιγραφές της Γόρτυνας που στεγάζονται στο παράπλευρο κτήριο. Όλα αυτά κάνουν τους αρχαιολόγους και τους ενδιαφερόμενους φορείς διστακτικούς να ολοκληρώσουν την αναστύλωση και αποκατάσταση του Ωδείου, ώστε να μπορεί να δοθεί στη χρήση του κοινού. Εξάλλου το θέατρο είναι μικρό, μπορεί να φιλοξενήσει μόνο λίγους θεατές και δεν ενδείκνυται για μαζικές εκδηλώσεις. Έτσι το ενδιαφέρον στρέφεται στο μεγάλο θέατρο της Γόρτυνας με τους ανοικτούς χώρους του.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κι όμως με την κατάλληλη παρέμβαση, όπως προσθήκη μαρμάρινων κερκίδων, καθαρισμό της ορχήστρας και αποκατάσταση της σκηνής, θα μπορούσε το Ωδείο να «ξαναζήσει». Θα μπορούσε να φιλοξενήσει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, επιλεκτικά, εφόσον η ποιότητα δεν πρέπει να συγχέεται με την ποσότητα και τη μαζικότητα. Μια μαθητική παράσταση, για παράδειγμα, με θεατές τους μαθητές, ένα φεστιβάλ παραδοσιακής μουσικής της τοπικής κοινωνίας, ένα επιστημονικό συνέδριο, μια πολιτική εκδήλωση. Όλα αυτά θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν στο αναστυλωμένο Ρωμαϊκό Ωδείο.

ΠΗΓΕΣ

- http://www.diazoma.gr/GR/Page_03-01_00_Index.asp
- http://www.diazoma.gr/GR/Page_20-00_34.asp
- <http://www.explorecrete.com/greek/gortys-gr.html>
- <http://www.cretanbeaches.com/arhai%CE%BF1%CE%BFgik%CE%BFi-hor%CE%BFi/roma%CF%8Aki-ep%CE%BFhi/romaiki-gortyna-gortys/>